

RAPPORT 2023

Återrapportering av regeringsuppdrag om administrativ samordning av myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning

PUBLICERAD: 2023-03-20

UPPDATERAD: –

DNR: MYH 2022/8346

ISBN: 978-91-89163-91-1

Myndigheten för yrkeshögskolan

Sammanfattning

En väl fungerande kompetensförsörjning kräver samverkan mellan arbetsmarknad, näringsliv och utbildning. Näringslivets konkurrenskraft, den gröna och digitala omställningen och behoven inom välfärden är bara några exempel där frågan om att hitta rätt kompetens är avgörande. Behoven av kompetensförsörjning finns på såväl lokal, regional, nationell som internationell nivå. Med andra ord är kompetensförsörjningsområdet komplext och ingen enskild aktör kan ensam lösa utmaningarna. Detta förutsätter bred samverkan mellan nyckelaktörer, men också strukturerade former för samverkan. Ett led i detta är den samverkan som etablerats mellan myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet.

År 2022 formaliserades den myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande som tidigare skett på egeninitierad basis. Detta genom att Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet fick i uppdrag via instruktionsförändringar eller i regleringsbrev att samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning.

Genom en ändring i MYH:s regleringsbrev för 2022 har MYH fått i uppdrag att svara för administrativ samordning av den myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning som myndigheten ska delta i enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

Uppdraget påbörjades i juni 2022 och har pågått fram till den 20 mars 2023. I MYH:s regleringsbrev anges att MYH ska lämna en för myndigheterna gemensam redovisning av arbetet till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 20 mars 2023. Denna rapport utgör uppdragets slutredovisning.

Återrapporteringens huvudsakliga slutsatser är enligt följande:

- Kompetensförsörjningsområdet är komplext och ingen enskild aktör kan ensam lösa utmaningarna. Mer koordinerade insatser och aktiviteter mellan ansvariga myndigheter kan stärka arbetsmarknadens kompetensförsörjning och individens livslånga lärande. Detta motiverar bred samverkan mellan nyckelaktörer, men också strukturerade former för samverkan så att det möjliggör medverkan från andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå.
- Inom ramen för genomförandet av regeringsuppdraget har myndigheterna tittat på hur samverkan kring tre prioriterade områden kan utvecklas. Prioriterade områden ska enligt uppdraget inledningsvis vara arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning inom de utbildningsformer som myndigheterna ansvarar för, stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete samt säkerställande av ett lämpligt utbildningsutbud inför införandet av omställningsstudiestödet. Det finns goda förutsättningar att utveckla arbetet med de prioriterade områdena, bland annat i de arbetsgrupper som redan idag finns etablerade inom myndighetssamverkan.
- Myndighetssamverkan förutsätter en samordnande funktion för att stärka det operativa arbete som sker i myndighetssamverkans arbetsgrupper, så att samverkan bidrar till en fungerande kompetensförsörjning. En sådan funktion skulle också kunna etablera och upprätthålla en kontinuerlig arena och mötesplatser där frågor som rör kompetensförsörjning kan hanteras. För att fortsatt kunna bedriva och utveckla den samordnande funktion som byggts upp med MYH som bas, bedömer MYH att det behövs ett fortsatt uppdrag om samordning av myndighetssamverkan.

- Myndighetssamverkan skulle stärkas av ett utökat budgetanslag avseende samordningen av densamma. MYH bedömer att det skulle behöva tillföras 3,5 miljoner kronor 2024 för att påbörja uppbyggnaden av ett kansli för att samordna myndighetssamverkan, och att fem miljoner kronor därefter behöver tillföras per år.

Rapporten redogör för hur andra aktörers medverkan i myndighetssamverkan kan säkerställas med hjälp av arenor för kompetensförsörjning, där centrala aktörer både på nationell och regional nivå skulle kunna mötas för att bidra till att lösa gemensamma utmaningar, däribland de prioriterade områden för samverkan som uppdraget pekat ut. För att ta ett första steg i en riktning för en övergripande nationell arena hölls i februari 2023 ett sonderande möte med myndigheterna i myndighetssamverkan och andra centrala aktörer inom kompetensförsörjningsområdet, däribland arbetsmarknadens parter och Sveriges universitets- och högskoleförbund. Myndigheterna i myndighetssamverkan tittar nu på nästa steg för att utforska möjligheten till att etablera samverkansarenor om kompetensförsörjning.

Regionerna spelar en särskilt viktig roll för att skapa en väl fungerande kompetensförsörjning som fångar upp arbetsmarknadens behov. Genom kontakter med näringsliv, kommuner och andra aktörer på lokal och regional nivå har regionerna god kunskap om de kompetensbehov som ingående myndigheter i myndighetssamverkan arbetar för att tillgodose. I rapporten lämnas förslag på hur myndighetssamverkan skulle kunna möta regionala behov, både genom nationella arenor för kompetensförsörjning och i befintliga arbetsgrupper.

Innehåll

1	Bakgrund.....	5
1.1	Genomförande av regeringsuppdraget	5
1.2	Tidigare samverkan.....	6
1.3	Nulägesbeskrivning av myndighetssamverkan	6
2	Andra relevanta aktörers möjligheter att bidra till kompetensförsörjningsarbetet	8
2.1	Nationell arena.....	8
2.2	Sektorsspecifika arenor på nationell nivå.....	10
2.3	Regionala arenor.....	11
3	Prioriterade områden.....	12
3.1	Analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning	12
3.2	Stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete	13
3.3	Utbildningsutbud inför införandet av omställningsstudiestödet.....	14
4	Administrativ samordning av myndighetssamverkan	15
4.1	Uppgifter och funktioner i kansliet	15
4.1.1	Kansliets sammansättning	16
4.1.2	Kansliets styrning och ledning.....	17
5	Framåtblick	17
5.1	Fortsatt myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande	18
5.2	Fortsatt uppdrag om administrativ samordning av myndighetssamverkan.....	19
5.3	Finansiering av administrativ samordning	20
6	Referenser	21

1 Bakgrund

Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet har fått i uppdrag via instruktionsförändringar eller i regleringsbrev att samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning. Myndigheterna har sedan tidigare samverkat inom kompetensförsörjningsområdet på eget initiativ, där också Folkbildningsrådet och Vinnova medverkat.

Genom en ändring i MYH:s regleringsbrev för 2022 har MYH fått i uppdrag att svara för administrativ samordning av den myndighetssamverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning som myndigheten ska delta i enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan. Myndigheten ska tillsammans med de övriga myndigheterna som enligt förordningen ska delta i samverkan säkerställa att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. Prioriterade områden ska inledningsvis vara arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning inom de utbildningsformer som myndigheterna ansvarar för, stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete samt säkerställande av ett lämpligt utbildningsutbud inför införandet av omställningsstudiestödet.

1.1 Genomförande av regeringsuppdraget

För att samordna och koordinera myndighetssamverkan etablerades ett sekretariat tidigt under hösten 2022, med utgångspunkt i det befintliga sekretariatet för den egeninitierade myndighetssamverkan. Sekretariatet har resurssatts med medarbetare och stöd från MYH, Arbetsförmedlingen, Skolverket och Vinnova. Till stöd för styrgruppen och för återrapporteringen av detta regeringsuppdrag har också en arbetsgrupp, kallad "utvecklingsgruppen", formerats. Utvecklingsgruppen har haft representanter från samtliga myndigheter som fått i uppdrag att medverka i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. Gruppen har träffats en gång per vecka och har tillsammans arbetat med att utforma förslag för att utveckla samverkan på olika områden som bedömts relevanta utifrån uppdraget. Representationen från myndigheterna har varit särskilt viktig med tanke på MYH:s uppdrag om att lämna en för myndigheterna gemensam redovisning av arbetet. Representationen har också varit viktigt för att åstadkomma ett gemensamt arbete, utveckla och samordna arbetet med att utforma förslag för vidareutveckling av samverkan.

Eftersom en del i uppdraget har varit att ge möjlighet för relevanta aktörer på regional nivå att bidra i samverkan, samt att prioritera stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete, har kommunikation med regionalt utvecklingsansvariga skett vid flera tillfällen. Representanter från MYH har fört dialog med regionerna vid Tillväxtverkets nätverk med kompetensförsörjningsstrategier och Kompetensförsörjningsdagarna (som anordnas av en samordningsgrupp bestående av representanter för regionalt utvecklingsansvariga, Tillväxtverket, SKR, Näringsdepartementet, Arbetsförmedlingen och MYH). Dialogerna har till stor del handlat om hur regionerna kan bidra och hur de regionala perspektiven kan omhändertas i myndighetssamverkan. Därtill har flera av arbetsgrupperna inom myndighetssamverkan haft kontakt med regionerna.

Myndighetssamverkans befintliga arbetsgrupper, framför allt analysgruppen men även övriga, har varit ett viktigt verktyg och utgångspunkt för arbetet med de prioriterade områdena enligt regeringsuppdraget.

I den slutliga beredningen av återrapporteringen har respektive myndighetsledning ställt sig bakom rapporten.

1.2 Tidigare samverkan

En struktur för myndighetssamverkan i frågor om kompetensförsörjning och livslångt lärande har funnits redan innan instruktionsändringarna om samverkan trädde i kraft och uppdraget gavs till MYH om administrativ samordning av samverkan. Redan i januari 2020 tog generaldirektörerna för ingående myndigheter beslut om att gå vidare med en gemensam planering för arbetet inom den då egeninitierade myndighetssamverkan med inriktning på kompetensförsörjning och livslångt lärande. Samverkan har sedan dess utgått från dessa två områden som båda är viktiga för att arbetsmarknaden och individer förses med rätt kompetens.

Utöver det arbete som skett och sker i de arbetsgrupper som bildats inom myndighetssamverkan, har samverkan inneburit möjligheter för styrgruppsledamöter och även för andra organisationer att i styrgruppen informera om sitt arbete med kompetensförsörjning och livslångt lärande.

I samband med detta regeringsuppdrag har myndigheterna gemensamt tagit fram ett kunskapsunderlag om tidigare myndighetssamverkan. Syftet med kunskapsunderlaget är att skapa en utgångspunkt och ett gemensamt avstamp för den numera formaliserade samverkan. Underlagen kommer från utredningar, propositioner, kontakter med andra myndigheter och regioner, regeringens strategiska samverkansprogram 2019–2022 med mera.

Parallellt med detta regeringsuppdrag har arbete pågått med det uppdrag som åtta myndigheter fått för att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.¹ Målet med de insatser som ingår i uppdraget är att stärka förutsättningarna för myndigheter och andra aktörer att skapa och tillhandahålla digitala tjänster som stärker individers ställning på arbetsmarknaden samtidigt som privat och offentlig sektors kompetensbehov tillgodoses. Myndigheterna som omfattas har i sin delredovisning av uppdraget lämnat förslag på hur en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande skulle kunna se ut där myndighetssamverkan ansvarar för att samordna den övergripande förvaltningen.

1.3 Nulägesbeskrivning av myndighetssamverkan

Inriktningen i myndighetssamverkan styrs ytterst av gd-gruppen, där samtliga myndigheters generaldirektörer ingår, liksom representanter från Folkbildningsrådets ledning. Även Vinnova följer arbetet. Gd-gruppen har också tillsatt en styrgrupp för myndighetssamverkan, med representanter på strategisk ledningsnivå i myndigheterna. Styrgruppen leder arbetsgruppernas arbete och beslutar om arbetsplaner samt andra underlag som tas fram inom ramen för myndighetssamverkan. I fall där styrgruppen bedömer att arbetet är omfattande och av principiell karaktär bereds underlag av styrgruppen för beslut av gd-gruppen om fortsatt arbete, inriktning och resurser.

I myndighetssamverkans arbetsgrupper sker operativt arbete med aktiviteter och insatser för att samverkan ska leda till mer effektiva system och strukturer för kompetensförsörjning och livslångt lärande samt mervärde för uttalade målgrupper. Målgrupperna kan till exempel vara regionalt utvecklingsansvariga, branschorganisationer, utbildningsanordnare eller individer. Idag finns sex arbetsgrupper inom myndighetssamverkan som arbetar med följande fokusområden:

¹ Regeringsuppdraget har getts till Arbetsförmedlingen, Statens skolverk (Skolverket), Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Vetenskapsrådet (VR), Universitets- och högskolerådet (UHR), Statistiska centralbyrån (SCB), Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Verket för innovationssystem (Vinnova). I januari 2023 lämnades en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet. Arbetsförmedlingen (2023) *Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande* Delredovisning 31 januari 2023 Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande - Arbetsförmedlingen (arbetsformedlingen.se).

- Analys
- EU-initiativ
- Lärcentra
- Norra Sverige
- Validering
- Vägledning

Några av grupperna har arbetat under en längre tid medan andra har formerats under det senaste året. I några av arbetsgrupperna finns externa aktörer utanför myndighetssamverkan representerade.

Arbetsgruppen för validering arbetar med att främja användningen och utvecklingen av validering inom utbildning och arbetsliv, så att individers faktiska kompetens kan synliggöras och erkännas oavsett var, hur eller när den kompetensen utvecklats. Gruppen sprider information och kunskap kring valideringsfrågorna genom seminarier, gemensamma publikationer och stödmaterial.² MYH publicerar årligen en myndighetsgemensam uppföljningsrapport om nuläget inom valideringsområdet som tas fram av arbetsgruppen.³

Arbetsgruppen för analys formades under hösten 2022 och planerar att arbeta med gemensamma analyser och prognoser, där hänsyn tas till det arbete som skedde i samverkansprogrammet för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Gruppen planerar även att samverka om analyser av omställningsstudiestödets utfall.

Arbetsgruppen för EU-initiativ baseras huvudsakligen på arbetsgrupper som tidigare funnits: samverkansgruppen för Europass (tidigare Europasskonsortiet) ledd av UHR och Nationellt referenscenter för yrkesutbildning (där frågor om ReferNet och EQAVET har ingått) ledd av Skolverket. Gruppen samverkar om de löpande frågorna relaterade till Europass och de övriga europeiska verktygen för mobilitet.

Arbetsgruppen för lärcentra arbetar just nu med fem förstudier som finansieras av den Europeiska socialfonden. Förstudierna syftar till att bereda för framtida genomförandeprojekt riktat mot utveckling av lärcentra för bättre möjligheter till långsiktig kompetensförsörjning och livslångt lärande i hela landet. Gruppen har tidigare tagit fram en rapport för att identifiera vad myndigheterna kan göra för att stödja utvecklingen av lärcentra.⁴

Syftet med *arbetsgruppen för norra Sverige* är att öka deltagande myndigheters kännedom om varandras arbete kopplat till kompetensförsörjning för hållbar expansion i norra Sverige. Målet är att hitta synergier, ta initiativ till och förankra ökad samverkan mellan myndigheter inom detta område. Gruppen vill även öka möjligheterna att ta tillvara idéer, kompetens och nätverk som kan bidra till utveckling och tillväxt.

Arbetsgruppen för vägledning arbetar med att tydliggöra tillgång till livslång vägledning och att säkra vägledning av hög kvalitet. Målet är att fler hittar till vägledning samt att stärka vägledares kompetens att hantera de olika utmaningar som den som står inför att ta ut en ny riktning genom studier eller omställning. Gruppen fokuserar på två områden

² Arbetsgruppen för validering har bland annat tagit fram Valideringskartan, som ger en överblick över möjligheterna till validering och vilken aktör som gör vad när det handlar om validering inom utbildning och arbetsliv. <https://www.myh.se/validering-och-seqf/for-dig-som-arbetar-med-validering-och-branschvalidering/valideringskartan>.

³ Myndigheten för yrkeshögskolan (2022) *Valideringsrapport 2022: Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt* <https://www.myh.se/publikationer/valideringsrapport-2022-lage-och-utveckling-av-validering-nationellt-och-regionalt>. Rapporten tas årligen fram inom ramen för myndighetssamverkan.

⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (2022) *Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande – Behovsinventering och analys* (2021) <https://www.myh.se/publikationer/larcentra-for-kompetensforsorjning-och-livslangt-larande-behovsinventering-och-analys>.

inom vägledning, en digital karta för att synliggöra utbudet av vägledningstjänster samt att utforska och föreslå hur kompetensutvecklingen för yrkesverksamma vägledare kan stärkas. Arbetsgruppen har sitt ursprung i regeringens strategiska samverkansprogram, där en promemoria togs fram i syfte att sammanfatta hur vägledning för kompetensförsörjning och livslångt lärande ska nå sin fulla potential.⁵

2 Andra relevanta aktörers möjligheter att bidra till kompetensförsörjningsarbetet

Enligt MYH:s uppdrag ska myndigheten tillsammans med de övriga myndigheterna som enligt förordningen ska delta i samverkan säkerställa att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. I detta kapitel redogörs för hur andra aktörers medverkan kan säkerställas med hjälp av arenor för kompetensförsörjning, där centrala aktörer skulle kunna mötas för att bidra till att lösa gemensamma utmaningar.

För att involvera andra relevanta aktörer i myndighetssamverkan ser myndigheterna generellt att det krävs utforskande förhållnings- och arbetssätt. Arenor där aktörer kan mötas är ett verktyg som i det påbörjade, utforskande arbetet visat sig vara efterfrågat och ses som ett relevant verktyg i arbetet med kompetensförsörjning. I fortsatt arbete med arenor för kompetensförsörjning och livslångt lärande blir det viktigt att utvärdera både struktur och innehåll, så att samverkan sker på ett sätt som faktiskt leder till förbättrad kompetensförsörjning. I detta kapitel följer en rapportering av det arbete som gjorts för att närma sig frågan om arenor för dialog om kompetensförsörjning.

I myndighetssamverkans arbetsgrupper finns möjligheten att bjuda in andra relevanta aktörer i samverkan, vilket också är ett sätt för aktörer utanför myndighetssamverkan att bidra. Initiativet att bjuda in aktörer utgår från arbetsgrupperna och kan både avse fast deltagande, deltagande under en avgränsad tidsperiod eller deltagande vid enskilda möten eller arrangemang som arbetsgrupperna initierar. Flertalet arbetsgrupper har använt sig av möjligheten och initierat kontakter med andra aktörer.

Vidare har myndighetssamverkan, under ledning av Arbetsförmedlingen, ansökt om TSI-stöd från Europeiska kommissionen (Technical Support Instrument). Syftet är att få expertstöd i arbetet med att utveckla samverkan kring kompetensförsörjning och livslångt lärande. Bedömningen är att det finns stor potential att genom expertstödet arbete stärka befintliga processer och grupper i Myndighetssamverkan, och samtidigt bidra med en europeisk utblick och dra nytta av erfarenheter från andra länder. Myndigheterna inväntar nu ett formellt besked om projektstöd.

2.1 Nationell arena

Sverige står inför ett antal utmaningar när det gäller kompetensförsörjningen. Den omfattande elektrifieringen, de industriella etableringarna i norra Sverige, diskrepansen mellan tillgänglig och efterfrågad kompetens samt den gröna och digitala omställningen är exempel på stora utmaningar som behöver hanteras utifrån ett helhetsperspektiv. Delar av dessa frågor hanteras i olika mer eller mindre separata sammanhang i dag, och det saknas ett sammanhållande forum som fokuserar på helhetsperspektivet.

⁵ Vinnova (samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande) (2022) *Vägledning för kompetensförsörjning och livslångt lärande* https://www.vinnova.se/globalassets/mikrosajter/regeringens-samverkansprogram/slutrapport_vagledning_ag3.pdf.

Uppdraget att möjliggöra för andra aktörer än de myndigheter som ingår i den numera formaliserade samverkan för att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning är en central del av regeringsuppdraget som nu återrapporteras. Ett fokus har varit att få en samlad bild av den befintliga samverkan och olika arenor. Utifrån denna kartläggning kunde myndigheterna dra slutsatsen att det fanns en vit fläck, där det konstaterades ett behov av förstärkt samverkan – nämligen den nationella strategiska nivån. Inom arbetet med regeringsuppdraget har därför en central del varit att påbörja ett utforskande arbete med målet att komplettera den befintliga samverkan och möta behovet av samverkan på övergripande strategisk nivå, genom en "nationell arena för kompetensförsörjning".

På en nationell arena skulle en central frågeställning handla om hur systemet med olika utbildningsnivåer och utbildningsformer kan möta arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning på ett så effektivt sätt som möjligt. Hit kan också strategiska kompetensförsörjningsfrågor rörande omställningen av samhället och kanske även kompetensförsörjning för samhällsviktiga funktioner kopplas. Detta kan handla om både kort- och långsiktiga frågeställningar.

Ett ytterligare syfte med en nationell arena skulle kunna vara att se kopplingar mellan de olika initiativ kring samhällsutveckling och kompetensförsörjning som pågår. Ett exempel kan vara att synliggöra hur behoven av kompetensförsörjning påverkas av utvecklingen inom olika branscher och sektorer. Finns det synergier vi riskerar att missa eller kan olika initiativ motverka varandras syften och hur går det i så fall att hantera detta? Genom att hantera denna typ av frågeställningar på en nationell arena skulle det kunna leda till ett mer horisontellt sammanhållet system för kompetensförsörjning snarare än att frågorna behandlas separerat i olika "stuprör".

Utifrån dessa grunder och för att ta ett första steg i riktning mot en nationell arena bjöds centrala aktörer inom kompetensförsörjningsområdet in till ett första sonderande möte den 14 februari 2023. Bland deltagarna på mötet fanns representanter för arbetsmarknadens parter och Sveriges universitets- och högskoleförbund. Även samtliga myndigheter som ingår i myndighetssamverkan deltog.

Mötet genomfördes med närmast fulltalig uppslutning från inbjudna organisationer. På mötet presenterades utgångspunkter och bakgrund för myndighetssamverkan, för att sedan gå över till diskussioner om framtida möjligheter med en nationell arena för kompetensförsörjning. Det framkom ett tydligt intresse hos parterna och lärosätena att samverka kring kompetensförsörjningsfrågor. Flera deltagare såg behov av en gemensam arena, med betoning på att en sådan ska leda till effekt och konkreta åtgärder.

Insikterna från mötet ledde till vidare steg för en nationell arena, där fortsatta möten planeras in per helår/halvår. Syftet med denna arena är att stämma av, skapa gemensamma bilder av läget och identifiera konkreta områden för gemensamt arbete. På det första mötet med arenan fick både myndigheter i myndighetssamverkan och övriga aktörer bidra med inspel på områden att fokusera på. Som exempel nämndes omställningsfrågan som ett område myndigheterna och övriga aktörer gemensamt skulle kunna ta sig an.

Inför nästa möte ska ett arbete i myndighetssamverkan göras för att konkretisera frågan om hur aktörer kan involveras i pågående samverkansprocesser och hur arbetet med arenan kan leda till effekt och konkreta åtgärder, vilket efterfrågades av aktörerna på mötet den 14 februari. Pågående arbete inom myndighetssamverkan med kartläggning och identifiering av befintliga samverkansstrukturer fortsätter, samt vilka möjliga utvecklingsområden som finns därav. Även det pågående arbetet inom myndighetssamverkan kring regionala strukturer och dess koppling till den nationella strukturen är av intresse och ska utvecklas och presenteras vid nästa möte.

2.2 Sektorsspecifika arenor på nationell nivå

För att vidga spektrumet av frågor som kan eller behöver behandlas i samverkan med flera intressenter är det möjligt att skapa fler än nämnda nationella arena.

Det kan till exempel handla om arenor kopplade till kompetensförsörjning inom vissa sektorer i samhället (exempelvis branscher, sektorer på nationell nivå eller andra avgränsade områden som digital spetskompetens), om regionala utvecklingsfrågor och (i stor utsträckning redan befintliga) arenor på regional nivå. En nationell arena kan i alla dessa fall bidra med inspel för att exempelvis identifiera behov och koppla samman olika behov.

En annan samverkansutmaning inom kompetensförsörjning som arenor möjligen skulle kunna vara ett stöd i att närma sig en lösning på, är frågan om hur det offentliga – framför allt myndigheter – kan samverka med privata aktörer i näringslivet kring olika utvecklingsinitiativ inom kompetensförsörjningsområdet.

Nationella sektorsarenor är ett område som har utretts närmare under regeringsuppdraget. Dessa arenor kan vara plattformar där frågor tas upp som berör strukturella problem och utmaningar inom kompetensförsörjningen i respektive näring/bransch/sektor, kopplat till det svenska utbildningssystemet och den svenska arbetsmarknaden. Det gäller också det livslånga lärandet. Sektorsarenor, som är separata från den övergripande nationella arenan, ger möjlighet att komma närmare utmaningarna och skapa förutsättningar för kopplingar till aktörer på olika nivåer och därmed skapa förutsättningar för genomslag av initiativ och insatser.

På sektorsarenorna kan medverkande aktörer med fördel arbeta med olika lösningar på identifierade utmaningar. Arenorna bör vara neutrala mötesplatser för att identifiera, diskutera och, där så är möjligt, arbeta tillsammans kring behov och frågor som rör kompetensförsörjning och livslångt lärande. Det kan både vara frågor av strukturell och strategisk karaktär som påverkar förutsättningarna för en väl fungerande kompetensförsörjning, kopplat till olika sektorer och branscher. Men det kan även vara frågor av mer konkret karaktär som avser direkta kompetensbehov inom vissa branscher.

För att påbörja arbetet med sektorsarenor inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning finns anledning att hämta inspiration från det arbete som precis avslutats i och med återrapporteringen av regeringsuppdraget om digital spetskompetens.⁶ I slutrapporten föreslås bland annat ett råd för digital spetskompetens. Rapporten beskriver att förutsättningarna för berörda aktörer skulle stärkas om aktörerna samlades i ett samverkansråd, för att gemensamt identifiera och genomdriva lösningar för en bättre kompetensförsörjning av digital spetskompetens. Rådet bör därför främja samverkan mellan berörda aktörer i syfte att underlätta för dessa att säkerställa att utbudet av digital spetskompetens motsvarar arbetsmarknadens behov. Vidare betonar slutrapporten vikten av att även anamma ett regionalt perspektiv för att säkerställa att kompetensförsörjningsinsatserna är relevanta för hela Sverige.

Slutrapporten för uppdraget om digital spetskompetens ger förslag på hur en kanslifunktion för ett samverkansråd skulle kunna se ut och innehåller också en bedömning av vad finansieringen bör uppgå till. En alternativ utformning och placering av rådet är dock att det, efter samråd med övriga medverkande myndigheter, placeras under myndighetssamverkan för kompetensförsörjning med MYH som bas för den administrativa samordningen av samverkan. Digital spetskompetens är en viktig fråga för samhällets kompetensförsörjning, och en sektorsarena för detta ändamål skulle komplettera aktiviteterna inom myndighetssamverkan. Om arbetet med digital spetskompetens utvecklas inom ramen för myndighetssamverkan skulle det innebära att de ovan beskrivna ansvarsområdena för det föreslagna kansliet för digital

⁶ Tillväxtverket & Universitetskanslersämbetet (2022) *Förbättrad kompetensförsörjning av digital spetskompetens – Satsningar för ökad tillväxt och konkurrenskraft*. <https://digitalspetskompetens.se/wp-content/uploads/2022/10/slutrapport-Forbatttrad-kompetensforsorjning-av-digital-spetskompetens.pdf>.

spetskompetens i stället utförs av de samverkande myndigheterna, och samordnas av den kanslifunktion som föreslås under kapitel 4 i denna återrapportering.

Det finns även befintliga råd och arenor med en samordnande aktör som skulle kunna kopplas tätare till myndighetssamverkan (exempelvis det nationella vårdkompetensrådet och landsbygdsnätverkets kompetensråd). En koppling mellan myndighetssamverkan och dessa råd skulle kunna åstadkommas för att stärka samordningen inom kompetensförsörjningsområdet.

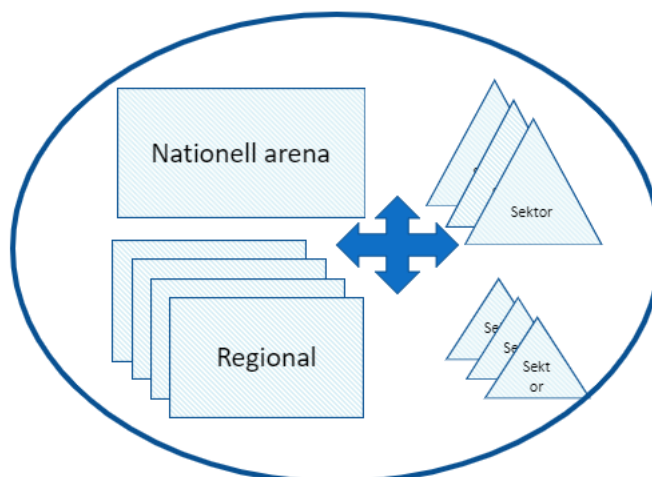
Det finns också befintliga råd och arenor med tydliga avgränsningar, med exempelvis koppling till enskilda utbildningsformer eller till enskilda myndigheters uppdrag. Här kvarstår ett arbete med att närmare analysera om och hur dessa kan knytas samman med myndighetssamverkan. För att möjliggöra synergier och undvika överlapp är det viktigt för myndighetssamverkan att förhålla sig till arbetet som sker i dessa arenor.

Det kommer bli nödvändigt att väga in och se över innehållet i befintliga arenor för att kunna bedöma vilka av dessa som skulle kunna vara utgångspunkt för sektorsarenor inom myndighetssamverkan. I sammanhanget blir det även viktigt att ta vara på välfungerande samarbeten och lära av tidigare erfarenheter när det gäller samverkan inom kompetensförsörjningsområdet.

Kartläggningen av befintliga arenor och råd inom kompetensförsörjningsområdet, som hänvisas till i kapitel 2.1, ger en aktuell bild av vilka arenor och råd som myndighetssamverkan behöver förhålla sig till och eventuellt kopplas samman med. En sådan kartläggning är också viktig för att styrgruppen i myndighetssamverkan ska kunna ta fram förslag på branscher och/eller sektorer där samverkansstrukturer skulle behöva utvecklas. Kartläggningen är en nulägesbeskrivning som behöver uppdateras löpande för att fylla sitt syfte för myndighetssamverkan.

För att realisera eventuella sektorsspecifika arenor behövs ett utforskande arbetssätt inom myndighetssamverkan och mer analys för att kunna fastslå hur man ska bygga effektiva strukturer som också tillvaratar befintliga fungerande samarbeten. Vid beviljad ansökan om TSI-stöd kan stödet sannolikt bidra till att utveckla strukturer och former för dialog med nyckelaktörer inom kompetensförsörjningsområdet, till exempel för att etablera sektorsspecifika arenor.

2.3 Regionala arenor

Regionerna har en viktig roll i det arbete som har påbörjats om arenor där relevanta aktörer kan mötas kring frågan om en väl fungerande kompetensförsörjning. Uppdraget generellt har i stor utsträckning fokuserat på att utreda behov av arenor på den nationella

nivån, men i förlängningen möjliggörs en sammankoppling av den nationella och regionala nivån. I första, utforskande samtal med regionalt utvecklingsansvariga blir det tydligt att många av dem arbetar på olika sätt med att stämma av och bedöma kompetensbehovet i sin region, utifrån lagen om regionalt utvecklingsansvar. Alla regioner bedriver detta arbete i någon form, och de regionalt utvecklingsansvariga är aktörer som har viktiga insikter om de regionala kompetensbehoven, både övergripande och per bransch. Även om strukturerna inte ser likadana ut och det därmed är svårt att generellt koppla samman arenor på regional och nationell nivå, så finns kopplingen till den regionala nivån via det uppdrag som getts till regionalt utvecklingsansvariga om regionalt kompetensförsörjningsarbete. Här finns dock utmaningar och möjligheter som kräver vidare samtal och utredning för att hitta en jämlik och effektiv väg framåt, för alla som är delaktiga.

En fråga som lyfts av såväl myndigheter som regionalt utvecklingsansvariga och andra centrala aktörer inom kompetensförsörjningsområdet är vikten av att inte bygga parallella strukturer utan att nyttja befintliga och etablerade forum, mötesplatser och arbetssätt. Vidare samtal med regionalt utvecklingsansvariga och vidare utredning kring kopplingen till befintliga strukturer på regional nivå är därmed ett nästa steg i detta arbete. Här har flera av myndigheterna i myndighetssamverkan befintliga samverkansstrukturer som också kan nyttjas.

3 Prioriterade områden

I MYH:s regleringsbrev för 2022 anges att prioriterade områden för samverkan inledningsvis ska vara arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning inom de utbildningsformer som myndigheterna ansvarar för, stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete samt säkerställande av ett lämpligt utbildningsutbud inför införandet av omställningsstudiestödet.

Inom ramen för genomförandet av regeringsuppdraget har myndigheterna tittat på hur samverkan kring dessa områden skulle kunna utvecklas. Det finns goda förutsättningar att utveckla arbetet med de prioriterade områdena, bland annat i de arbetsgrupper som redan idag finns etablerade inom myndighetssamverkan.

3.1 Analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning

Att samverka kring analyser och prognoser är något som diskuterats till och från under en längre tid och i många sammanhang. Inom samverkansprogrammet för kompetensförsörjning och livslångt lärande framkom till exempel att det finns behov av mer användbara och enhetliga underlag för planering och samordning av utbildning eller andra kompetensutvecklingsinsatser för att möta arbetsgivarnas behov av kompetens. I det uppdrag som här återrapporteras framgår att arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning ska prioriteras när samverkan nu formaliseras.

Inom myndighetssamverkan ansvarar Universitetskanslersämbetet (UKÄ) för en arbetsgrupp för samverkan kring analyser. Gruppen formades under hösten 2022 och står nu i begrepp att påbörja sitt arbete. Som grund för det gemensamma analysarbetet har UKÄ inledningsvis föreslagit två spår. Det ena spåret är ett bredare utforskande av hur det långsiktiga samarbetet avseende analyser och prognoser ska formas. Det andra spåret har fokus på analyser kring omställningsstudiestödet. Mer om det sistnämnda spåret redogörs för under avsnitt 3.3.

Det första, långsiktiga spåret tar upp den viktiga och långsiktiga samverkan kring analyser och prognoser. Samtliga myndigheter inom myndighetssamverkan arbetar med att ta fram analyser och prognoser, bland annat utifrån regeringsuppdrag och instruktionsenliga uppgifter. Några exempel är Arbetsförmedlingens arbetsmarknads- och yrkesprognoser, MYH:s områdesanalyser, Skolverkets uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag för dimensionering av gymnasial utbildning samt UKÄ:s prognoser över behoven av högskoleutbildade. I tillägg till detta finns Statistiska centralbyrån (SCB) som en stor producent av analyser och prognoser. SCB ingår dock inte i denna samverkanskonstellation, men ses ändå som en viktig samarbetspartner, bland annat på grund av deras ansvar för statistik inom kompetensförsörjningsområdet.

I det fortsatta myndighetssammansatta analysarbetet är det av stor vikt att belysa frågeställningar som:

- vilka möjligheter för samverkan kring analyser för kompetensförsörjning och livslångt lärande finns det mellan aktuella myndigheter?
- vilka synergieffekter skulle gå att uppnå när det gäller effektivare processer, ökad kunskap samt bättre och tydligare underlag för exempelvis utbildningsdimensionering?
- hur kan aktuella myndigheter samarbeta för att uppnå ett sömlöst flöde mellan olika utbildningsformer (gymnasial utbildning, komvux, yrkeshögskola, folkhögskola, samt högskola och universitet) och på det sättet bidra till bättre och effektivare kompetensförsörjning?
- hur myndigheternas analyser och statistik kan göras regionalt nedbruten, tillgängliggöras för regionalt utvecklingsansvariga och komplettera de analyser som tas fram regionalt?

Initialt har analysgruppen beslutat att gå vidare med att utifrån Arbetsförmedlingens yrkesprognoser, undersöka vilka de vanligaste utbildningarna är inom olika yrken (SSYK). En sådan analys kan bidra till bättre och mer detaljerad information till blivande studerande om vilka vägar det finns att nå olika yrken och därmed vilka utbildningar som är lämpliga att välja, med siktet inställt på ett specifikt yrke. Det kan även bli aktuellt att analysera inom vilka yrken matchningen mellan utbildning och yrke är lägre och på det viset se möjligheter till utveckling av utbildningar för att täcka ett behov på arbetsmarknaden.

En utmaning när det gäller samverkan kring analyser och prognoser är att samtliga myndigheter i dag gör analyser utifrån sin egen verksamhets behov och de uppdrag respektive myndighet har. För att tillgodose fler behov utöver detta kan det krävas andra typer av analyser och prognoser. Den första utmaningen blir dock att identifiera de samverkansområden där synergierna är störst. Det är utifrån dessa utmaningar som analysgruppen initialt tagit sig an uppdraget, utifrån att analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning är ett prioriterat område för samverkan i regeringsuppdraget till MYH. I det gemensamma analysarbetet kan de flesta, om inte samtliga, deltagande myndigheter inom myndighetssamverkan bli involverade. Det finns även möjligheter att utöka frågeställningarna för gruppen och till exempel undersöka könsskillnader när det gäller utbildnings- och yrkesval, regionala skillnader med mera.

3.2 Stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete

Enligt uppdraget i MYH:s regleringsbrev ska stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete vara ett prioriterat område för myndighetssamverkan. Regionerna har haft uppdrag om kompetensförsörjning sedan 2010, och från och med 2022 är uppdraget även inskrivet i lagen om regionalt utvecklingsansvar. I samband med regeringsuppdraget har myndigheterna inom samverkan fördjupat relationerna med de regionalt utvecklingsansvariga. Det har förts en övergripande dialog med regionerna kring

rollen de ser att de kan ha i myndighetssamverkan för att bidra till en fungerande kompetensförsörjning.

I de dialoger som förts med de regionalt utvecklingsansvariga lyfts att regionerna har goda möjligheter att identifiera behov av kompetensförsörjning tidigt då de finns nära arbetsmarknaden, branscher och utbildningsanordnare på olika nivåer. De strukturer som byggts upp i regionerna för att svara mot det regionala kompetensförsörjningsuppdraget är en viktig komponent i arbetet (se kapitel 2.3). Om dessa strukturer tillvaratas i myndigheternas gemensamma arbete kan regionerna bli en viktig part i samverkan och också vara delaktiga i arbetsgrupper eller projekt som initieras inom ramen för samverkan.

Flera av de regionalt utvecklingsansvariga har uttryckt intresse för arbetsgruppernas arbete, till exempel för de aktiviteter som planeras och genomförs av arbetsgrupperna analys och validering. I arbetsgruppen för validering sker redan idag dialog med regionerna, bland annat utifrån ett regeringsuppdrag till MYH och Tillväxtverket om att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. Sannolikt kan kontakt med regionerna vara en integrerad del även i övriga arbetsgruppers arbete.

Förutom ovan beskrivet har dialogerna handlat om kontakt- och kommunikationsvägar mellan myndighetssamverkan och regionerna. Frågor om *vad* som är relevant och intressant att kommunicera såväl som *hur* och *när* har varit centrala. Det har blivit tydligt att det redan finns flertalet nationella forum och sammanhang med regionalt fokus som med fördel kan nyttjas, exempelvis Tillväxtverkets nätverk med regionernas kompetensförsörjningsstrategier, Forum för hållbar regional utveckling och Kompetensförsörjningsdagarna.

3.3 Utbildningsutbud inför införandet av omställningsstudiestödet

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har två regeringsuppdrag som berör omställningsstudiestödet. Dels lyfts detta som ett prioriterat område i det här återrapporterade uppdraget, dels har myndigheten ett separat uppdrag att bland annat analysera hur införandet av omställningsstudiestödet kan påverka behovet av utbildning. Även Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har ett separat uppdrag kring omställningsstudiestödet, som i valda delar har samordnats med detta uppdrag.

MYH har genom ett separat regeringsuppdrag i uppgift att analysera hur införandet av omställningsstudiestödet kan påverka behovet av utbildning inom yrkeshögskolan och i dialog med utbildningsanordnarna bidra till att nödvändig utveckling av yrkeshögskolans utbildningsutbud kommer till stånd. Detta uppdrag återrapporterades den 28 februari 2023. Här ges bara en kort sammanfattning av utfallet hittills. För mer information hänvisas till slutrapporten med diarienummer MYH 2022/8033.

Uppdraget har lett fram till slutsatsen att yrkeshögskolans utbildningsportfölj redan i dag har ett ändamålsenligt innehåll i förhållande till omställningsstudiestödet. Merparten av yrkeshögskolans utbildningar finns till för att tillgodose arbetsmarknadens kompetensbehov och arbetslivets medverkan i utbildningarna ska säkerställa att de har ett relevant och efterfrågat innehåll. Intresset att söka till utbildningar inom yrkeshögskolan har hittills varit stort. I utbildningsutbudet finns både kortare kurser avsedda att ge fördjupad eller breddad kompetens och hela program som leder till kompletta yrkesroller. För att sprida kunskap om omställningsstudiestödet och utbildningsutbud kommer MYH och UKÄ att arrangera ett gemensamt kunskapsseminarium i slutet av mars.

En del av det arbete som planeras ske i myndighetssamverkans analysgrupp handlar om analyser kopplade till omställningsstudiestödet. Det finns ett antal föreslagna frågeställningar att utgå från i det gemensamma analysarbetet, men dessvärre kommer starten av detta att behöva senareläggas. Tanken var att inleda samverkan kring

analyser med några frågeställningar kring omställningsstudiestödet. Det gemensamma analysarbetet som det var planerat behöver dock skjutas fram på grund av bristande tillgång på statistik om dem som sökt omställningsstudiestöd. CSN kommer att ta fram sådan statistik hösten 2023, vilket innebär att statistiken är tillgänglig först våren 2024. Analysgruppen följer kontinuerligt utvecklingen av omställningsstudiestödet i allmänhet och tillgång till statistik kring detta i synnerhet.

Med syfte att tillgängliggöra de kurser/utbildningar som riktar sig mot yrkesverksamma och mot bakgrund av införandet av ett nytt omställningsstudiestöd, har lärosätena fått i uppdrag att analysera sina utbildningsutbud, både avseende innehåll och inom vilka former utbildningarna ges. Lärosätena har med utgångspunkt i sina analyser övergripande beskrivit hur befintligt utbud bidrar till att möta de behov av utbildning som det nya stödet kan ge upphov till samt, om det bedöms finnas ytterligare behov, hur lärosätena planerar att inom befintliga ekonomiska ramar utveckla utbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Uppdraget redovisades till UKÄ 30 november 2022.

UKÄ har i samband med det fått uppdraget att sammanställa och analysera den rapportering som lärosätena i enlighet med regeringens uppdrag ska göra till myndigheten avseende utbildningsutbud för att tillgängliggöra vidareutbildning för redan yrkesverksamma. Detta redovisades den 28 februari 2023.

Samtliga myndigheter i myndighetssamverkan ser ett behov att analysera frågor kopplade till omställningsstudiestödet. Till exempel att arbeta fram prognoser för framtida behov av vidareutbildning, analysera vilka grupper som söker, blir beviljade och genomgår utbildning. Analysgruppen inom myndighetssamverkan kommer ha omställningsstudiestödet som prioriterad arbetsuppgift och kommer att arbeta med frågor kring detta när tillräckligt med data finns.

4 Administrativ samordning av myndighetssamverkan

Ansvaret för det offentliga åtagandet för kompetensförsörjningen är i dag spritt såväl mellan olika politikområden som mellan olika offentliga aktörer, som arbetar utifrån respektive aktörs ansvars- och verksamhetsområde. En systematisk och långsiktig samverkan saknas och det behövs en mer samlad analys av kompetensförsörjningsbehoven och hur väl det reguljära utbildningsväsendet, arbetsmarknadsåtgärder och andra insatser möter dessa behov.

Det är viktigt med effektiva samverkansorgan för att behandla kompetensförsörjningsfrågor över gränser för politikområden och myndigheters ansvarsområden. Erfarenheter visar att det finns ett stort behov av att samordna och administrera det arbete som sker inom ramen för myndighetssamverkan, såväl i gd-grupp och styrgrupp som i arbetsgrupperna.

Ett framtida kansli bedöms vara nödvändigt för att samordna och administrera det arbete som sker inom ramen för myndighetssamverkan. Genom ett kansli för samordning stärks också förutsättningarna för att säkerställa att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning.

4.1 Uppgifter och funktioner i kansliet

MYH har sedan starten av den egeninitierade myndighetssamverkan haft rollen som sammanhållande i myndighetssamverkan, och har sedan hösten 2022 varit basen för det sekretariat som samordnat samverkan. Till sekretariatet har även Arbetsförmedlingen,

Skolverket och Vinnova bidragit med resurser. Sekretariatets uppgifter har styrts av styrgruppen för myndighetssamverkan, genom en roll- och uppgiftsbeskrivning som styrgruppen fastställt. Roll- och uppgiftsbeskrivningen för sekretariatet ligger till grund för motsvarande uppgifter som nu föreslås i det tilltänkta kansliet. Behoven av samordning, och ett kansli snarare än dagens sekretariat, bedöms öka i och med uppdraget att säkerställa medverkan från andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå i samverkan. Därtill har gd-gruppen i myndighetssamverkan tagit initiativ till nya och återstartade arbetsgrupper under det senaste året. Ett framtida kansli skulle kunna stödja dessa grupper med både processtöd och administrativ samordning för att bidra till framdrift och konkreta resultat.

Det kansli som föreslås inrättas utgår bland annat från de erfarenheter som gjorts i samband med samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande, ett av de strategiska samverkansprogram som regeringen lanserade i juli 2019, och som avslutades våren 2022. Ett kansli skulle kunna vara ett stöd för att fortsätta arbetet med att stärka de förutsättningar som framfördes i agendan, nämligen:

1. skapa mer effektiva system för samverkan
2. använda digitaliseringens möjligheter för att förutse, synliggöra och vägleda
3. underlätta tillgången till kontinuerlig kompetensutveckling och ökad användning av utbildningssystemet
4. ta tillvara kunskap om innovativa metoder och arbetssätt som kan hjälpa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.⁷

Kansliet kan få en förutsättningsskapande funktion till arbetsgrupper och myndighetssamverkan i stort. I de tilltänkta uppgifterna ingår att vara en väg in till myndighetssamverkan för externa aktörer och andra myndigheter. Med ett kansli underlättas också möjligheterna att etablera och upprätthålla de arenor för samverkan om kompetensförsörjning som föreslås i kapitel 3. Därtill skulle kansliet kunna erbjuda både administrativt stöd och processtöd vid beredning av ärenden och förslag till styrgrupp och gd-grupp. Arbetet i myndighetssamverkan har tydliggjort behovet av samordning för att effektivisera insatser för arbetsmarknadens kompetensförsörjning och individens livslånga lärande. Ett kansli kan bidra till att sådana insatser planeras, genomförs och följs upp systematiskt.

För att hitta fungerande arbetsformer i kansliet och mellan kansliet och myndigheterna, skulle en uppbyggnadsfas av kansliet kunna pågå under två år. I det fall ett kansli etableras bör en utvärdering efter uppbyggnadsfasen ligga till grund för en mer varaktig och stadigvarande organisering av kansliet.

4.1.1 Kansliets sammansättning

Utifrån MYH:s roll att svara för administrativ samordning av samverkan skulle medarbetare hos myndigheten kunna utgöra kärnan i ett kansli, med stödfunktioner för administration, kommunikation och processledning.

Med erfarenhet från den samverkan som skett tidigare bör övriga personella resurser till kansliet, fördelat på olika kompetenser/funktioner, tillhandahållas från deltagande myndigheter utifrån årliga överenskommelser för generellt stöd, eller överenskommelser för specifika, avgränsade uppdrag. Personalansvaret bör den myndighet som ställer personer till förfogande ha. Styrgruppen bör styra inriktningen på kansliets verksamhet. I det fall ett kansli etableras bör styrgruppen komma överens om hur kopplingen ska se ut mellan styrgrupp och kansli, liksom formerna för ordförandeskapet.

⁷ Vinnova (samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande) (2022) *Agenda för samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande*.
<https://www.vinnova.se/contentassets/1cf5deef98e042758ccffcf4777884c/samverkansprogrammets-gemensamma-agenda-for-kompetensforsorjning-och-livslangt-larande.pdf?cb=20220315125144>.

Genom MYH:s organisation kan det tilltänkta kansliet få tillgång till ytterligare stödfunktioner som exempelvis ekonomihantering, it-stöd och informationshantering.

4.1.2 Kansliets styrning och ledning

Mot bakgrund av MYH:s samordnande roll och uppdrag att svara för administrativ samordning av myndighetssamverkan bör ett framtida kansli ha sin bas på MYH. Dess arbete bör ledas av den chef som MYH utser. Samma chef är tänkt att ha ansvar för arbetsledning av de anställda hos MYH som arbetar inom kansliet. Inriktningen på myndighetssamverkan föreslås även i fortsättningen styras av gd-grupp och styrgrupp, där samtliga myndigheter är representerade. Kansliets uppgift kan därigenom bli att agera som verkställande funktion utifrån riktning och prioriteringar som fastslås av styrgruppen.

5 Framåtblick

I detta kapitel redogör vi för hur förutsättningarna för fortsatt myndighetssamverkan ser ut, med fokus på hur samverkan kan bidra till att arbetsmarknaden, individer och samhället i stort kan få del av rätt kompetens på ett mer effektivt sätt. Kapitlet adresserar också möjligheter och utmaningar vad gäller strukturer och samordning av samverkan. Kapitlet lyfter fram återskottens huvudsakliga slutsatser, varav de två sista, liksom avsnitten 5.2 och 5.3, bygger på MYH:s bedömningar:

- Kompetensförsörjningsområdet är komplext och ingen enskild aktör kan ensam lösa utmaningarna. Mer koordinerade insatser och aktiviteter mellan ansvariga myndigheter kan stärka arbetsmarknadens kompetensförsörjning och individers livslånga lärande. Detta motiverar bred samverkan mellan nyckelaktörer, men också strukturerade former för samverkan så att det möjliggör medverkan från andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå.
- Prioriterade områden för samverkan ska enligt uppdraget inledningsvis vara arbete med analysunderlag för prognoser och dimensionering av utbildning inom de utbildningsformer som myndigheterna ansvarar för, stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete samt säkerställande av ett lämpligt utbildningsutbud inför införandet av omställningsstudiestödet. Det finns goda förutsättningar att utveckla arbetet med de prioriterade områdena, bland annat i de arbetsgrupper som redan idag finns etablerade inom myndighetssamverkan.
- Myndighetssamverkan förutsätter en samordnande funktion för att etablera och upprätthålla en kontinuerlig arena och mötesplatser där frågor som rör kompetensförsörjning kan hanteras. En sådan funktion kan även stärka det operativa arbete som sker i myndighetssamverkans arbetsgrupper, så att samverkan bidrar till en fungerande kompetensförsörjning. För att fortsatt kunna bedriva och utveckla den samordnande funktion som byggts upp med MYH som bas, bedömer MYH att ett fortsatt uppdrag om samordning av myndighetssamverkan skulle stärka förutsättningarna.
- Myndighetssamverkan skulle stärkas av ett utökad budgetanslag avseende samordningen av densamma. MYH bedömer att det skulle behöva tillföras 3,5 miljoner kronor 2024 för att påbörja uppbyggnaden av ett kansli för att samordna myndighetssamverkan, och att fem miljoner kronor därefter behöver tillföras per år.

5.1 Fortsatt myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Kompetensförsörjningsområdet är brett och tangerar flera områden som arbetsmarknad, näringsliv och utbildning. Näringslivets konkurrenskraft, den gröna och digitala omställningen och behoven inom välfärden är bara några exempel där frågan om att hitta rätt kompetens är avgörande. Behoven av kompetensförsörjning finns på såväl lokal, regional, nationell som internationell nivå. Med andra ord är kompetensförsörjningsområdet komplext och ingen enskild aktör kan ensam lösa utmaningarna. Detta förutsätter bred samverkan mellan nyckelaktörer, men också strukturerade former för samverkan. Ett led i detta är den samverkan som etablerats mellan myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet.

Att samverkan nu har formaliserats genom instruktionsändringar ger ännu bättre förutsättningar för att utveckla och samordna arbetet med kompetensförsörjningsfrågor och livslångt lärande framöver. Myndighetssamverkan kan därigenom bli en naturlig kontaktpunkt för andra myndigheter och externa aktörer med intresse av, och uppdrag inom, kompetensförsörjning. En slutsats av det myndighetsgemensamma arbete som skett i samband med denna åiterrapportering är att detta förutsätter en samordnande funktion för att etablera och upprätthålla en kontinuerlig arena och mötesplatser där frågor som rör kompetensförsörjning kan hanteras. Likaså kan en sådan funktion stödja det operativa arbete som sker i myndighetssamverkans arbetsgrupper och de prioriterade områden för samverkan som lyfts fram i detta regeringsuppdrag. Detta så att myndighetssamverkans aktiviteter och insatser stödjer kompetensförsörjningsområdets nyckelaktörer som utbildningsanordnare, regionalt utvecklingsansvariga, individer och branschföreträdare. Det kan till exempel handla om stödmaterial, gemensamma analyser eller behovsstyrda projekt som bidrar till att både arbetsmarknaden och individer får tillgång till rätt kompetens på ett mer effektivt sätt.

Med en samordnande funktion kan det samlade arbetet i myndighetssamverkan också följas upp systematiskt, så att myndigheterna får svar på om det gemensamma arbetet är resultatorienterat och bidrar till att samhällets, arbetsmarknadens och individers kompetensbehov tillgodoses.

En fortsatt utveckling av en strukturerad samverkan mellan myndigheterna på operativ nivå kan underlättas av en utvecklad digital infrastruktur som stödjer de överenskommelser som görs på strategisk nivå, vilket är i linje med det parallella uppdrag som pågått sedan 2021 för utveckling av en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande. I delredovisningen av det uppdraget ges bland annat ett förslag som skulle innebära att myndighetssamverkan ansvarar för att samordna den övergripande förvaltningen och vidareutvecklingen av en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.⁸ Samtal mellan regeringsuppdraget för en sammanhållen datainfrastruktur och myndighetssamverkan pågår för att utforska möjligheter till framtida förvaltning.

Det är även viktigt att samtliga myndigheter inom myndighetssamverkan får i uppdrag att medverka i samverkan via sin respektive myndighetsinstruktion. År 2022 fick Tillväxtverket i uppdrag att samverka genom en ändring i sitt regleringsbrev, men har inget formellt uppdrag att bidra i myndighetssamverkan under 2023, vilket gör det svårt för myndigheten att prioritera de resurser som krävs för ett framgångsrikt samarbete.

Behovet av samordning har lyfts både då samverkan var egeninitierad och efter instruktionsförändringar och uppdraget i MYH:s regleringsbrev. Likaså pekar både Arbetsmarknadsutredningen (SOU 2019:3) och Valideringsdelegationen (SOU 2019:69) på vikten av en samordnande funktion när det gäller kompetensförsörjningsfrågor. Det

⁸ Arbetsförmedlingen (2023) *Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande Delredovisning 31 januari 2023*. Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande – Arbetsförmedlingen (arbetsformedlingen.se).

arbete som genomfördes inom ramen för regeringens strategiska samverkansprogram 2019–2022 visar även det på ett behov av att öka samordningen av myndigheternas arbete inom kompetensförsörjningsområdet.

Det finns en bred uppfattning hos myndigheterna med uppdrag inom kompetensförsörjning och livslångt lärande att det behövs någon form av samverkansstruktur inom kompetensförsörjningsområdet. Detta skulle kunna bidra till mer koordinerade insatser och aktiviteter som stärker både arbetsmarknadens och individers kompetens. Genom samverkan, och strukturerade former för detta, kan myndigheterna gemensamt möta behov hos branscher, individer, regionalt utvecklingsansvariga och utbildningsanordnare på olika nivåer. På så sätt kan ett mer sammanhållet nationellt system för frågor om kompetensförsörjning utvecklas. Ett mer sammanhållet system kan bidra till att arbetsmarknadens kompetensbehov tillgodoses i större utsträckning, öka möjligheterna till individers livslånga lärande och i längden stärka Sveriges innovations- och konkurrenskraft.

5.2 Fortsatt uppdrag om administrativ samordning av myndighetssamverkan

MYH:s uppdrag har enligt myndighetens regleringsbrev för 2022 varit att samordna den myndighetssamverkan som myndigheterna fått i instruktion att medverka i.⁹ Det finns ingen annan myndighet som har i uppdrag eller uppgift att koordinera frågor om arbetsmarknadens övergripande kompetensförsörjning och livslångt lärande, även om flera myndigheter har uppdrag kopplade till sina specialistområden. Med tanke på myndigheternas fortsatta uppdrag att medverka i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning, finns behov av ett permanent uppdrag om att samordna samverkan. I denna återslagning har vi beskrivit hur en sådan samordning skulle kunna se ut, med stöd av ett kansli som har sin organisatoriska hemvist hos MYH.

MYH ser att ett fortsatt uppdrag om administrativ samordning av myndighetssamverkan skulle underlätta för att kunna gå vidare i flera frågor som påverkar förutsättningarna för samverkan. Det handlar till exempel om arkivbildning, användandet av myndighetsgemensamma lagringsytor, registrering av handlingar, hantering av olika myndigheters personal som kräver dokumentation och personuppgiftsbehandling.

Det finns flera mervärden av ett kansli för samordning av myndighetssamverkan om kompetensförsörjning, särskilt eftersom kompetensförsörjningsfrågan är bred och tangerar flera branscher och sektorer i samhället. Det är tydligt att myndigheterna inte kan lösa kompetensförsörjningsfrågan på egen hand, utan är beroende av fler aktörer. Med ett kansli kan förutsättningarna stärkas för att berörda myndigheter ska kunna hantera strukturella utmaningar på ett mer sammanhållet sätt, i dialog med berörda departement och andra relevanta aktörer. Ett kansli kan få en nyckelfunktion för att bjuda in till, samordna och koordinera denna typ av dialoger och också ha en roll i att omhänderta resultatet av dessa tillsammans med gd-grupp och styrgrupp för myndighetssamverkan.

MYH kan med utgångspunkt i sina befintliga uppdrag och uppgifter (som samordning av validering och branschvalidering, sina branschkontakter från yrkeshögskolan och från arbetet som nationell samordningspunkt för europeiska referensramen för kvalifikationer) samt med sina erfarenheter från den administrativa samordningen i det tidsbegränsade uppdraget 2022 och 2023, kunna bygga upp en funktion för nationell koordinering av frågor om arbetsmarknadens kompetensförsörjning och livslångt lärande. En god utgångspunkt för en sådan funktion är skapad genom det sekretariat som samordnat samverkan sedan sommaren 2022 och i viss utsträckning även innan det i den egeninitierade samverkan. Sekretariatet har också hållit ihop beredningen av denna

⁹ Tillväxtverket har fått motsvarande uppdrag om att medverka i samverkan genom ändring i sitt regleringsbrev för 2022.

återrapportering. För att fortsatt kunna bedriva och utveckla den samordnande funktion som byggts upp med MYH som bas, bedömer MYH att det förutsätter utökade uppdrag och resurser.

5.3 Finansiering av administrativ samordning

MYH har fått i uppdrag att svara för administrativ samordning av myndighetssamverkan samt att tillsammans med övriga myndigheter säkerställa att andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå ges möjlighet att bidra i samverkan för en väl fungerande kompetensförsörjning. Arbetet med att svara för administrativ samordning har hittills bedrivits inom ramen för ett sekretariat, som finansierats av myndigheternas befintliga anslag. För att etablera och upprätthålla ett kansli för samordning av myndighetssamverkan för kompetensförsörjning, som också ska möjliggöra samverkan med andra relevanta aktörer på nationell och regional nivå, är MYH:s bedömning att ytterligare finansiering krävs.

Om MYH skulle få ett permanent uppdrag om att samordna myndighetssamverkan, bedömer MYH att det skulle behöva tillföras 3,5 miljoner kronor 2024 för att påbörja uppbyggnaden, och att fem miljoner kronor därefter behöver tillföras per år. Detta innefattar kostnader för personal samt arrangemang och aktiviteter där aktörer inom kompetensförsörjningsområdet kan mötas. Initialt skulle en resurs i storleksordningen tre till fem årsarbetskrafter kunna börja att utveckla och etablera funktionen. Resurssättning av ett eventuellt fortsatt uppdrag om att samordna myndighetssamverkan är avgörande för ambitionsnivån och förutsättningarna att utveckla strukturer för samverkan.

Myndighetssamverkan har, under ledning av Arbetsförmedlingen, ansökt om TSI-stöd från Europeiska kommissionen (Technical Support Instrument). TSI-stödet ska utveckla strukturer för dialog och samverkan kring kompetensförsörjning. En viktig del av stödet handlar om hur relevanta aktörer inom kompetensförsörjningsområdet skulle kunna bidra till samverkan för att skapa ännu mer effektiva system för kompetensförsörjning. TSI innebär stöd till sökanden i form av expertstöd, men inte finansiering i annan form.

För att kunna etablera och finansiera ett kansli undersöks just nu möjligheterna till finansiering genom den europeiska socialfonden. Fonden skapar möjligheter att utveckla regioner, individer, organisationer och företag i hela Sverige. Det stämmer väl överens med myndighetssamverkans syfte om att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning.

6 Referenser

Europeiska kommissionen. 2023. https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_sv#aboutthesrsp

Myndigheten för yrkeshögskolan (rapporten är framtagen inom ramen för myndighetssamverkan). 2022. Valideringsrapport 2022: Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt. <https://www.myh.se/publikationer/valideringsrapport-2022-lage-och-utveckling-av-validering-nationellt-och-regionalt>

Myndigheten för yrkeshögskolan (rapporten är framtagen inom ramen för myndighetssamverkan). 2021. Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande – Behovsinventering och analys. <https://www.myh.se/publikationer/larcentra-for-kompetensforsorjning-och-livslangt-larande-behovsinventering-och-analys>

Reskilling 4 Employment (R4E). 2023. <https://reskilling4employment.eu/en>

Vinnova (samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande). 2022. Agenda för samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande. <https://www.vinnova.se/contentassets/1cf5deef98e042758ccffcf4777884c/samverkansprogrammets-gemensamma-agenda-for-kompetensforsorjning-och-livslangt-larande.pdf?cb=20220315125144>

Vinnova (samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande). 2022. Vägledning för kompetensförsörjning och livslångt lärande https://www.vinnova.se/globalassets/mikrosajter/regeringens-samverkansprogram/slutrapport_vagledning_ag3.pdf

Tillväxtverket & Universitetskanslersämbetet. 2022. Förbättrad kompetensförsörjning av digital spetskompetens – Satsningar för ökad tillväxt och konkurrenskraft. <https://digitalspetskompetens.se/wp-content/uploads/2022/10/slutrapport-Forbatttrad-kompetensforsorjning-av-digital-spetskompetens.pdf>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se